

- В.І. Терновой [та ін.]. – К.: Вища школа, 2003. – 346 с.
4. *Виробнича база будівництва: [навч. посібн.]*: Ткачук М.М., Білецький А.А., Громадченко В.Ю., Клімов С.В. – Рівне: НУВГП, 2011. - 142 с.
 5. *Евстигнеев В.А.* Применение теории графов в программировании / В.А.Евстигнеев. – М.: Наука, 1985. – 352 с.
 6. *Лекции по теории графов /В.А. Емеличев [и др.]*. – М.: Наука, 1990. – 384 с.
 7. *Асапов М.О.* Дискретная математика: графы, матроиды, алгоритмы: [учебн. пособ.] / М.О.Асапов, В.А.Баранский, В.В.Расин. 2-е изд, испр. и доп. – СПб: Лань, 2010. – 368 с.
 8. *Расход материалов на общестроительные работы: справочник / С.И. Днепровский, В.И. Лубянов, В.А. Прохоровский [и др.]*. – К.: Будивэльнык, 1988. - 559 с.
 9. *ДБН Д.1.1-4-2000.* Указания по применению ресурсных элементных сметных норм на ремонтно-строительные работы (РЭСНР)
 10. *Довідник по ринку матеріалів для внутрішнього облатування та оздоблення приміщень (за даними 2013 р.) / ред. П.В. Захарченко*. – К.: СПД Павленко, 2014–264 с.

Стаття надійшла 10.03.2014 р.

УДК 69.003

О.Ю. Башинська

АЛГОРИТМ ВИЗНАЧЕННЯ НЕОБХІДНОСТІ В РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлено сутність реструктуризації підприємств, запропоновано алгоритм визначення необхідності проведення реорганізаційних заходів та розроблено графічну модель діагностики потреб будівельних підприємств у реструктуризації.

Ключові слова: реструктуризація, реорганізація, реінжиніринг, дивестування, санація, підприємство.

АННОТАЦИЯ

В статье освещена сущность реструктуризации предприятий, предложен алгоритм определения необходимости проведения реорганизационных мероприятий и разработана графическая модель диагностики потребности строительных предприятий в реструктуризации.

Ключевые слова: реструктуризация, реорганизация, реинжиниринг, дивестирование, санация, предприятие.

ABSTRACT

In the article highlighted the essence of restructuring, presented the algorithm for determining the need of reorganization actions and developed a graphical model for diagnostic the need of restructuring in construction enterprises.

Keywords: *restructuring, reorganization, reengineering, divestment, sanitation, enterprise.*

Аналіз основних досліджень і публікацій. Великий внесок у розробку питання реструктуризації та реінжинірингу зробили Г.Б. Юн, Г.К. Таль, В.В.Григор'єва [6], М. Хаммер [5], М.Д. Аістов [3], Мазур І.І., В.Д. Шапиро [4], О.О. Терещенко [2] та багато інших.

Втім, і досі, не зважаючи на велику кількість досліджень, проблема визначення пріоритетного напрямку реструктуризації будівельних підприємств не знайшла достатнього висвітлення в працях науковців.

Постановка проблеми. В умовах сучасного нестабільного розвитку економіки та динамічного соціально-політичного життя питання про уникнення банкрутства будівельних підприємств та організацій набуло особливої актуальності. Якщо підприємство втратило конкурентоспроможність, стало збитковим чи незадоволене результатами своєї фінансово-економічної діяльності, то єдиним ефективним заходом для його збереження є реструктуризація. Але іноді вона може призвести до небажаних результатів, наприклад, таких як дивестування [4], тобто продаж частки компанії (підприємства). Тому необхідність визначення системи показників та алгоритму для діагностики потреби в реструктуризації будівельних підприємств є незаперечним фактором.

Завдання статті. Розробка авторського алгоритму діагностики потреби в реструктуризації будівельних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринкова економіка неупереджено вимагає економічно ефективною, конкурентоспроможною діяльності підприємств. Одним із чинників ефективності є здатність підприємства до своєчасної реструктуризації. У цьому випадку відбуваються глибокі зміни структури і технології виробництва, управління господарськими процесами, заради поліпшення фінансово-економічних показників.

Згідно з чинним Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [7], реструктуризація підприємства – це здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зокрема шляхом його поділу з переходом боргових зобов'язань до юридичної особи, що не підлягає санації, якщо це передбачено планом санації, на зміну форми власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме

фінансовому оздоровленню підприємства, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів.

У країнах із розвинутою економікою поняття «реструктуризація» давно перетворилося на стиль життєдіяльності підприємств. Реструктуризація для зарубіжних підприємств означає постійний, природний, і по суті перманентний процес перебудови фірми, їх перепроектування для адаптації в мінливому середовищі. Питання про реструктуризацію постає у керівників щоразу, коли підприємство стикається зі зниженням ефективності своєї діяльності, зміною економічного оточення, технологічного розвитку та загостренням конкуренції. Такі зміни відбуваються часто, реструктуризація європейських підприємств – теж.

Майкл Хаммер у своїй книжці «Реінжиніринг корпорації. Маніфест революції в бізнесі» [5] виділяє три типи компаній, що займаються реінжинірингом. Перший тип – компанії з серйозними проблемами. У них немає вибору. Другий тип – компанії, керівництво яких передбачає, що насуваються проблеми. Компанії в третій групі знаходяться в розквіті сил.

Для українських будівельних підприємств реструктуризація, поки характерна лише для компаній першого типу, вона не є природним і безперервним процесом, тому під реструктуризацією у вітчизняній економічній практиці найчастіше розуміються радикальні зміни, які не є частиною повсякденного життя підприємства. Ось яке визначення зустрічаємо у Г.Б.Юна, Г.К. Таля і В.В. Григор'єва [6]: «Реструктуризація підприємства - це процес зміни структури активів і пасивів підприємства, який не є частиною повсякденного ділового циклу підприємства». У нашій країні реструктуризація підприємства зазвичай пов'язана з вирішенням завдань антикризового управління.

На мій погляд, однією з найважливіших причин несвоєчасного проведення реструктуризації українських підприємств є відсутність розроблених і перевічених експериментально індикаторів або показників, які послужили б керівництву підприємства сигналом втрати стійкості і початком розробки плану проведення реструктуризації. Для визначення таких індикаторів потрібно проаналізувати рівень фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Одним із найважливіших показників ефективності управління фінансовими ресурсами є поточна ліквідність. Найбільш загальну оцінку ліквідності активів дає коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт покриття). Він характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання за рахунок частини активів – оборотних коштів, які реалізовані найлегшим чином.

Ще одним найпоширенішим аналітичним показником є оборотність запасів, або коефіцієнт оборотності (кількість оборотів середнього залишку товарів за певний (звітний) період).

Ці два показники я пропоную брати за основу, коли визначається необхідність потреби у реструктуризації підприємства.

Також я рекомендую розглядати не статичні значення фінансових коефіцієнтів у певний момент часу, а їх динаміку протягом певного ретроспективного горизонту. Звичайно, показником динаміки є ланцюговий темп зростання кожного з показників.

Рис.1. Графічна модель діагностики потреби будівельного підприємства у реструктуризації

На рис. 1 запропоновано авторський варіант класифікації підприємств залежно від розташування значень темпів зростання показників їх економічної діяльності на матриці, що була розроблена за прикладом матриці БКГ (Бостонської консалтингової групи). Для оцінки необхідності проведення реструктуризації в матриці використовуються два критерії: темп зростання коефіцієнту ліквідності (покриття) та коефіцієнт оборотності.

Значення індексу коефіцієнта ліквідності, що дорівнює 1, відповідає стабільності фінансового стану будівельного підприємства протягом кількох суміжних періодів. Воно відокремлює підприємства – фінансово стійкі від тих, що характеризуються певним ризиком. Те саме стосується і ділової активності. Таким чином здійснюється розподіл підприємств на чотири групи з різними пріоритетними стратегічними цілями та фінансовими потребами. «Квадрант слабких сигналів» (прискорення оборотності / зниження ліквідності): підприємства цієї групи можуть виявитися дуже перспективними, оскільки зростання оборотності запасів приводить до збільшення прибутку, але вимагають зменшення зобов'язань для забезпечення безпечного функціонування підприємства.

«Зона відсутності потреб» (прискорення оборотності / зростання ліквідності) – це ринкові лідери. Вони приносять значний прибуток завдяки

взаємопропорційності між зростанням оборотності запасів, зобов'язань та доходів підприємства.

«Зона нагальної потреби» (уповільнення оборотності / зростання ліквідності): підприємства, здатні одержати більше прибутку, за умови збільшення віддачі виробничих запасів.

«Зона фінансової катастрофи» (падіння оборотності / падіння ліквідності) - це підприємства, які перебувають у не вигідному становищі і не мають можливостей для зростання. Збереження таких підприємств пов'язане зі значними фінансовими витратами за невеликих шансів на поліпшення становища.

Проведення діагностики необхідності реструктуризації пропонується здійснювати за наступним алгоритмом для визначення певних показників фінансової діяльності підприємства (рис. 2).

Висновки та перспективи. У статті розкрито сутність поняття «реструктуризація підприємства», проведено порівняння реалізації цього явища в українських підприємствах та за кордоном, та запропоновано нові методи діагностики потреби у реструктуризації для будівельних підприємств.

Перспективами наступних досліджень є подальша апробація запропонованих методів та алгоритмів на реально діючих будівельних підприємствах.

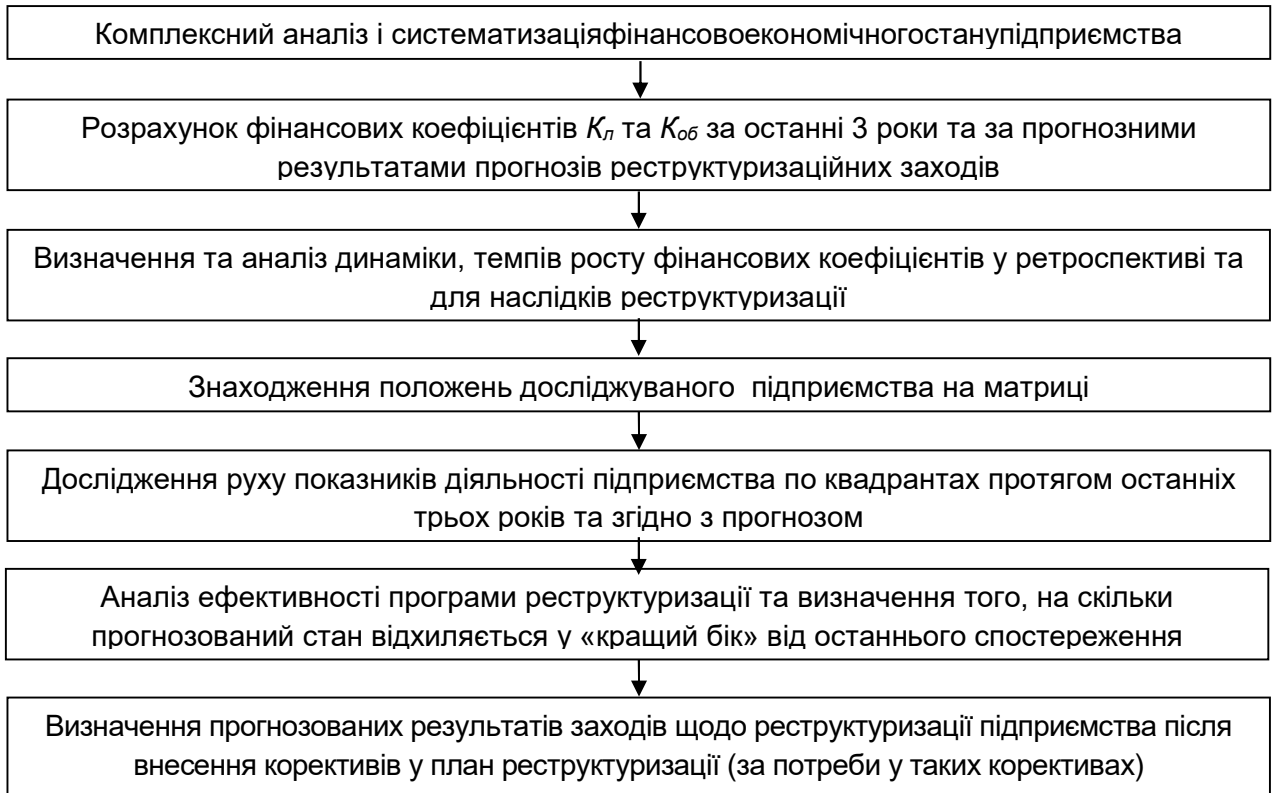

Рис. 2. Алгоритм проведення діагностики потреб будівельного підприємства в реструктуризації

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Отенко И.П.* Основные аспекты реструктуризации промышленных предприятий / И.П.Отенко, Н.А.Москаленко // *Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць Дніпропетровського національного університету.* – 2004. – Вип. 197. – Т.1. – С. 180–185.
2. *Терещенко О.О.* Фінансові доміанти реструктуризації підприємств / О.О.Терещенко, Н.В. Волошанюк // *Фінанси підприємств.* – 2009. – №4. – С. 82–90.
3. *Аистова М.Д.* Реструктуризация предприятий: вопросы управления. Стратегии, координация структурных параметров, снижение сопротивления преобразованиям / М.Д.Аистова. – М.: Альбина Паблшер, 2002. – 287с.
4. *Мазур И.И., Шапиро В.Д.* Реструктуризация предприятий и компаний / И.И.Мазур, В.Д.Шапиро. – М.: Экономика, 2001. – 456 с.
5. *Хаммер М.* Реінжиніринг корпорації: маніфест революції в бізнесі / М. Хаммер, Д. Чампі. – СПб., 2000. – 332 с.
6. *Юн Г.Б.* Зовнішнє управління на неспроможнім підприємстві: [навч. практ. посібн.] / Г.Б.Юн, Г.К.Таль, В.В.Григор'єв. - М.: Справа, 2008. - 656 с.
7. *Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: [Електронний ресурс] / Закон України від 30.06.1999 №784-XIV.* – Режим доступу: <http://zakon1.Rada.gov.ua>.

Стаття надійшла 10.03. 2014 р.

УДК 624.012

**В.І.Савенко,
Н.М. Фіалко,
Аднан Абделхамід ХаїлАбуСал.,
Л.М.Висоцька**

ЕФЕКТИВНА БОРОТЬБА З КОРОЗІЄЮ МЕТАЛІВ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТИМИ ЗАСОБАМИ

АНОТАЦІЯ

Корозія призводить до мільярдних збитків щорічно, які полягають у виведенні з ладу виробів і машин з металу, а також у витратах на захист і відновлення металевих виробів.

Дослідження процесів корозії обґрунтовує висновок, що надійний захист від корозії – це, насамперед, правильна підготовка поверхні і тільки потім'якісний шар герметиків, фарб або інших типів покриття.